

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An ex vna Religione ad illam transiens possit deferre bona priori Religioni
acquisita. punct. 17.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

§. I.

Bona acquisita durante professione prioris religionis tecum deferre non potes.

S V M M A R I V M.

- 1 Acquisita durante prioris religionis professione nullatenus deferre potes.
- 2 Proponitur obiectio, & eius occasione explicatur, an libros an scripta, an instrumenta artis tecum deferre possis.
- 3 Hæreditas, & legatum plene priori religioni acquisita tecum non potes deferre.
- 4 Sed quid si delata tibi sit hæreditas tempore prioris religionis, & non adisti secundam religionem adire posse plures probabiliter censent.
- 5 Sed oppositum verius est.
- 6 Quod efficacius procedit in maioribus Hispanis.
- 7 Si deferatur tibi existenti in religione minorum hæreditas, non potes eam adire translatam ad religionem capacem succedendi.
- 8 Idem est, si eo tempore instituaris hæres, tamen tempore mortis testatoris capax sis successiois.
- 9 Si tibi in seculo commoranti deferatur hæreditas, & transiit ad religionem incapacem, si ante aditionem factus sis Episcopus, affirmat Sanchez, & alij te posse hæreditatem adire.
- 10 Verius est oppositum.
- 11 Non est idem dicendum in substitutione.
- 12 Si professus religionem incapacem instituaris absolute, nulla est institutio: si sub conditione, spectandum est tempus implere conditionis.
- 13 Contrarium procedit in donationibus, & promissionibus sub conditione casuali, & non potestativa.

1. Communis est sententia te nullo modo posse deferre bona, quæ in priori religione quouis titulo acquisisti, nempe tua industria, labore, donatione, successione, aut legato, siue transeat ad laxiorem religionem, siue ad strictiorem, sic ex communi sententia tradit Nauarr. *Com. 4. de Reg. n. 24. vel. 11. & conf. 55. de Reg. in 2. edit. Con. c. 1. à n. 20. de test. Surdus de aliment. c. 9. q. 27. n. 8. Mol. t. 1. disp. 140. circa fin. vers. quando religiosus. Suar. t. 4. de vel. tr. 8. lib. 3. c. 13. n. 2.* Ratio est, quia omnia illa bona sunt priori religioni absolute quaesita iure sic disponente; at nullum est ius disponens bona priori religioni quaesita in nouiter assumptam transferri. Ergo asserendum non est, & confirmari potest exemplo ferui, cui religiosus comparatur, qui ex vnius dominio in alium transiit, non obinde transfert acquisita durante prioris seruitute, quia dominio absolute, & absque vlla conditione quaesita iure.

2. Dices inde inferri te non posse deferre vestes, nec libros, aut instrumenta artis, quibus vteris; neque tua scripta, quia omnia hæc sunt præcio æstimabilia, & religioni priori absolute quaesita.

Concedenda est sequela per se; at ex tacito consensu prioris religionis, & consuetudine recepta temperatur. Et quidem vestes dupliciter ferre non est tibi permittitur, simplices vero permittuntur, ne nudus, vel indecenter incedas. Neque secunda religio obligatur facta professione hæc vestimenta restituere priori (esto ad id a priori religione per se obligari posset) ne notam auaritiæ contrahat. Suar. *d. 1. 4. de vel. tr. 8. lib. 3. c. 13. nu. 8.* Sanchez. *lib. 7. dec. c. 32. n. 13. de libris est res indubitata tecum ferre non posses, quamuis à tuis cognatis accepisset, licentiam, & facultatem illis vendi habueris, quia hæc licentia reuocari potest, & de facto reuocata censetur cum ad aliam religionem transis. Non enim est præsumendum concedi pro vsu extra religionem. Et idem est de quolibet alio peculio, sic Suar. *d. c. 13. n. 9.* Sanchez. loquens generaliter de omni peculio, *c. 32. n. 14.* De tuis scriptis est aliqualis difficultas eo quod hæc omnino necessaria sint ad scientiam, & doctrinam in religione comparatam conseruandam; cum ergo tecum scientiam deferre possis, poteris & hæc scripta vitæ illi accessoria. Propter hoc argumentum non audet Suar. *d. c. 13. n. 10. in fin. condemnare, et cum qui ea scripta vnica, & singularia deferret, præcipue si eo animo deferat, vt cum primam abque graui incommodo potuerit priori religioni restituere, præstet. Nihilominus communis sententia, vt implet Suar. testatur aequè obligat hæc scripta priori religioni relinquere ac alia bona, ita vt tecum deferre non possis nisi sint priori religioni inutilia, vel ex tacito prælati consensu, Nau. *conf. 35. de reg. 2. edit. n. 10. Man. Rodr. t. 2. q. reg. 9. 79. art. 2. in fin.* Aliquis extendet hanc doctrinam ad instrumenta artis, quæ etiam videntur esse pars scientiæ cum sine illis exerceri ars non possit. Sed immerito, tum quia non excitant scientiâ, sicut scripta, sed solum vsui illius deferuntur. Tum quia facilius alia similia inueniuntur. Quod si aliqua instrumenta essent ita exquisita, quæ absque magno labore, & difficultate inuenire non possis, credit, Suar. *d. c. 13. in fin. debe-***

Tapia auth. *ingressi, C. de sacros. Eccl. c. 18. n. 5. Molin. t. 1. de iust. disp. 140. vers. eo ipso.* Sanchez. eos referens. *lib. 7. c. 31. n. 4.* Mouentur quia per professionem iuri creditorum derogatum non est. At ante professionem obligauerat religiosus ex illis bonis creditoribus satisfacere. Ergo eandem obligationem subire debet monasterium ea bona accipiens. Cæterum hæc sententia difficultate non caret: pluribus namque doctoribus firmatum relinquimus *disp. 1. pun. 7. §. 4. debitorem, cui non subest spes breui tempore latifaciendi creditoribus posse religionem ingredi cedendo bonis, & quæ cessione facta, & religionis ingressu debita omnia extinguere, neque prælatum obligatum esse facultatem concedere, vt manibus laboret in creditorum satisfactionem; neque ea facultate concessa ipse religiosus laborare tenetur. Ergo monasterium ex bonis occasione religiosi post professionem acquisitis satisfacere creditoribus non tenetur. Tum quia debita sunt extincta. Tum quia illa bona religioso non acquiruntur, vt exinde onus creditoribus satisfaciendi accipiant, & sub eo onere in monasterium transferantur, sed immediate acquiruntur monasterio, quod non ex persona religiosi, sed ex bonis ab illo acceptis, & sub eo onere obligationem satisfaciendi creditoribus habet. Hæc dispositionis gratia dicta sunt, aliis desinenda committimus.*

4. Quod si sermo sit de contrahibus post professionem in itis; regula est ab omnibus recepta, monasterium nullam obligationem habere, si absque eius expresso, vel tacito consensu celebrati sunt, nisi forte ex illis dicitur factum fuerit, quia tunc ratione rei acceptæ obligationem habet. At si ex eius legitimo consensu expresso, vel tacito sint celebrati contractus non est dubium, monasterium obligatum esse, quia eius nomine facti sunt.

5. Hinc deducitur religiosum extra monasterium ex legitima licentia commorantem, ibique mutuum accipientem ad sibi necessaria suppeditanda iuxta vsum, & consuetudinem suam religionis obligatum monasterium eo mutuo, quia ex eius tacito consensu acceptum est, concedens enim religioso licentiam viuendi extra monasterium, concedit ea sine quibus commodè vitam transigere non potest. Et ita docent post alios antiquiores Nauarr. *comment. 2. de Regul. Surd. de alimentis priu. 97. n. 2. §. 6. Azor. t. 1. inf. moral. lib. 12. c. 11. q. 11.* Quia illos in ius communis opinioibus *q. 446. n. 15.* Sanchez. alios plures referens, *lib. 7. sum. c. 31. n. 15. & 16.* optime addit posse libros, aliaque suppellectilia pro securitate mutui obligare; si id necessarium sit, quia nomine conuenit, hæc omnia sunt. Notanter dixi, si mutuum accipiat ad sibi necessaria suppeditanda iuxta vsum, & consuetudinem suam relig. si enim ad sumptus excedentes hæc terminum acciperet, conuenus non obligaretur; quia nec censetur, nec potest consentire. Sanchez. *d. c. 31. n. 17.*

6. Quod dictum est de religioso priuato dicendum est de prælato bona conuentus ad ministrantes posse inquam pro utilitate conuentus mutui accipere, & ad illius securitatem bona conuentus consensu. Cui obligationi non obstat, etiam postea mutata voluntate in varios vsus mutuum expendat, quia hæc praua distributio non tollit, quin mutuum nomine conuentus acceptum sit, & proinde conuentus obligetur. At si tempore quo mutuum accipit, eo sine accipiat, vt in vsus conuentui minime conuenientes distribuatur, vt persona particularis procedit, neque conuentus obligatur, tamen voluntate mutata in utilitatem conuentus mutuum expendat. Sic Tapia Auth. *ingressi, C. de sacros. Eccl. verbo sita c. 18. n. 5. Sanchez. lib. 7. c. 31. n. 23.*

7. Sed inquires, qualiter religiosus teneatur soluere mutuum male consumptum? At qui cum exculat solutione; eo quod filiofamilias comparatur, qui vanè mutuum expenset non tenetur soluere, *§. pen. infir. quod cum eo qui in aliena potest, & leg. 1. & seqq. C. ad Macedonianum.* Sed est exculatio absque vilo fundamento: nam esto religiosus filiofamilias, & laborationem; non inde inferitur omnia privilegia filiofamilias concessa religiosis concessa esse, præcipue cum adest diueria ratio: nam filiofamilias conceditur, ne mutuum acceptum, & malè expensum soluat, ne mortem patris, cui successurus est, caperet, causa illud soluedi, quæ ratio cessat in religioso, qui nec prælati, nec conuentui succedere potest. Dicendum ergo est religiosum obligatum esse soluere mutuum acceptum, & malè expensum vel ratione contract. si validus fuit, vel ratione iniuste acceptiois, si nullus exitit. Sic Zeball. *com. opin. q. 446. n. 19.* Sanchez. *lib. 7. sum. c. 31. n. 22. fin.* Bona autem, ex quibus hæc solutio faciendæ est, sunt ea, quorum religiosus liberam a prælati dispositionem habet, vt de constat.

PUNCTVM XVII.

An ex vna religione ad aliam transiens possit deferre bona priori religioni acquisita?

Sermo est de transitu licito, & valido, quo obligatio ad priorem religionem extinguitur. Deinde de bonis, quæ tempore prioris ingressus tecum relig. detulisti, & de bonis post illum ingressum religioni, occasione tui acquisitis.

re tibi prælatum prioris religionis interim mutare, vel vendere, si adeo qui pretium concedat.

3. Maior difficultas est de hæreditate, & legato acquisitis, dñi in priori religione commorabaris,an tecum deferas religioni assumptæ? Si legatum absolutum sit illiusque capax exitis tempore mortis testatoris, nemini esse potest dubium, tecum deferre non posse, quia priori religioni est plene acquisitum absque dependentia ab accidentali mutatione, Sic Sanch. l. 7. sum. c. 32. n. 14. & 15. Suar. l. 4. de rel. r. h. 3. c. 14. n. 8. Neq; obstat tibi ad vltim esse concessi quia fubintelligitur, dñi in ea religione perseveras, secus ad alia translatus. At si legatū sub ea conditione factū sit, dñi à religione, cui est proprietatis acquisita tibi vsū illius concesserit, secus amittatur, religione priori tibi vsū non concedente dependit legatū, religioni tamen assumptæ non acquiritur, nisi id expressum fuerit, sed deveniet ad hæredes testatoris. Idem quod dictum est de legato dicendum est de hæreditate, si plene priori religioni acquisita est.

4. Dubium tamen non leue est, an priori religione non adente hæreditas tibi delatam, possit secunda religio, cui est translatus, adire. Ponimus utramq; religionē successiois capacem esse. Quod posito plures, & satis probabiliter affirmat secundā religionē posse, & debere hæreditatem exclusā priori, quia ad acquirendā hæreditatem non tā inspicitur tempus, quo tibi delata est, quā tempus, quo eam adire potes, s. in extraneo, inf. de hæred. qual. & differet. lib. 1. c. 1. n. 25. Greg. Lop. d. l. 22. verb. temporales. Aluarad. de coniectata mente testatoris, lib. 2. c. 3. n. 10. Man. Rodr. g. regul. tit. 2. q. 79. art. 1. Mouentur ij Doctores, quia tria tempora inspicere debent, vt hæreditatem etiam extraneam acquiras, nempe tempus consensu testamenti, mortis testatoris, & aditionis hæreditatis, s. in altentum s. in extraneo, ff. de hæred. inst. c. s. in extraneo, inf. de hæredum qual. & differet. lib. 1. c. 1. n. 25. Greg. Lop. d. l. 22. verb. temporales. At omnibus iis temporibus capax est iustitiam, ergo potes illam acquirere. Neque obstat, quod medio tempore inhabilis fueris; quia eo tempore neque hæres institutus fuisti, neque tibi delata fuit hæreditas, neque illam adisti: non igitur ex illa inhabilitate contrahere potuisti impedimentum adeundi tempore habili. Neque item obstat, quod professione in religione incapax succedendi, visus fueris tacite renunciare hæreditatem, quia solus es censendus renunciare sub conditione, quod non fueris capax ante aditionem tuorum heredum.

10. Caterum verius cenſeo, rē non posse hæreditatem adire, sed hæredibus ab intestato aditionem competere sic docuit Faber. s. in extraneo, n. fin. inf. de hæredum qual. & differet. Mouetur quia professio facta in religione incapax iustitiam, sibi ius quod habebas adeundi hæreditatem, translatumque fuit ad tuos hæredes absolute; & absque aliqua conditione, sicuti omnes alia actiones, & iura transferuntur; ex nullo enim textu constat translationem conditionalem esse præcipue cum status religiosus vt perpetuus assumatur. Ergo ex capacitate superueniente illud ius amissum, & in hæredes translatum acquirere non potes. Et confirmo. Eodem modo tranſferas in hæredes ius quod habes adeundi hæreditatem, quo sic translato, manet monasterium illud relinq; ante aditam hæreditatem, & in aliud tranſeas, non obinde prius monasterium amittit ius adeundi. Ergo neque hæredes amittunt ex superueniente tua capacitate. Neque rationes contrarie obstant. Concedo ad acquirendam hæreditatem inspicere debere illa tua tempora, si omnibus illis temporibus perueniat ius adeundi, at in presenti non perueniat, eo quod amiseris ingrediens religionem incapacem, ac proinde esto habilis factus sis (probat) ita tu religionis assumptæ ad hæreditatem aditionem inhabilis tamen es ob ius delationis amissum, & in hæredes translatum, quia sine hoc iure adire hæreditatem non potest.

11. Ex hac doctrina inferet forte aliquis te factum Episcopum non posse capere hæreditatem, ad quam substitutus fuisti, si facta substitutione religionem Minorum ingressus fuisti, quia per huiusmodi ingressum videret substitutionem euansisse, & hæreditatem hæredibus ab intestato competere. Caterum dicendum est te posse hæreditatem acquirere, si eo tempore, quo factus es Episcopus, vel ingressus es religionem incapacem succedendi, mors hæredis contingat, quia ante illius mortem nec tibi defertur hæreditas, nec ius aliquod ad illam acquisis. Cum autem hæres moritur, hæreditas capax est, ergo illam adire potes. Secus esset, si tempore quo inhabilis eras ad hæreditatem mors hæredis contigisset. Ex quo fit in omni substitutione non esse inspicendam capacitem substituti tempore testamenti, nec mortis testatoris, si quidem lege substituitur, qui nondum nati sunt, sed inspicendum esse tempus mortis illius, in cuius defectum tu substitutus es, quia eo tempore tibi defertur hæreditas, & ius illam adeundi acquisis. Sic Sanch. lib. 7. sum. c. 32. n. 34. & 36.

12. Sed quid dicendum non de substitutione, sed de institutione facta eo tempore quo profitebaris religionem succedendi incapacem, valeat institutio, si tempore mortis testatoris religionem incapacem succedendi ingressus sis, vel sis Episcopus. Respondeo, si institutio pura fuit, & absoluta euanescit: in habilitate instituti eo tempore contingente, quia tunc ius ad hæreditatem conceditur instituto. At si institutio conditionalis sit, spectandum est tempus impletæ conditionis, quia ab ea pendet ius institui. Vnde si eo tempore habilis es, tamen ante ea in habilitate steteris, hæreditatem acquisis. Habetur expressè leg. si cum hæres, s. quando dies legati cedit: & tradunt Thezaur. de retract. lignagior, §. 1. gloss. 9. n. 24. 91. & 97. Mieres de maiorat. r. p. q. 2. n. 11. Barbola leg. si constante §. fin. n. 4. ff. Soluit matrimon. Sanch. l. 7. c. 32. n. 41. & alij plures apud ipsos.

13. Contrarium procedit in donationibus, & promissionibus sub conditione casuali, quia in his non spectatur tempus impletæ conditionis ad iuris acquisitionem sed ab eo tempore, quo est donatio, vel promissio, ius donatoris, & promissarii est acquisitum iuxta regulam que legata, 18. ff. de Reg. iuris, & leg. si filiusfamilias ff. de verb. obligat. n. 18. Yude

DE
ASTR
PALA
TOM.
II

Vnde si cum eras frater Minor tibi aliquid promissum, aut donatum est sub conditione casuali, hoc est à te independenti, tamen si tempore implendi conditionis Episcopus sis, vel religionem capacem succedendi fueris ingressus, donatum acquirere non potes, quia ea conditio, & donatio ob incapacitatem eo tempore contingentem nulla fuit: sic Cou. cap. 1. n. 20. de Testamentis, Azor. tit. 1. inst. moral. lib. 12. c. 15. sine Sanch. lib. 7. sum. c. 32. n. 42. Notanter dixi sub conditione casuali, nam si promissio, vel donatio sub conditione à tua voluntate pendente fiat, tempus implendi conditionis spectatur, sicut in institutione, & legato. leg. prior. ff. qui prioris in pignore habeantur. & leg. qui balneum, eod. tit. quia cum illa conditio, sub qua promissio facta est, à tua voluntate pendeat, non censetur acceptare promissum & donatum, dum eam conditionem non exequeris, secus est quando conditio non à tua voluntate pendet. Ratio autem, quare in institutione, & legato inspicitur tempus implendi conditionis, non vero in contractibus conditionalibus, ea est, quia in institutione, & legato mutari potest pro libito instituentis, & legantis, ac proinde instituto, & legatario ius firmum non acquiritur, quovisq; morte instituentis, & legantis confirmetur, & hereditas & legatum instituto, & legatario deferatur, at donans, & promittens, tamen si sub conditione donet, & promittat, nec tenet pro libro donationem potest, neque spectandus est euentus promissionis, ut ius promissario, & donatario acquiratur, sed à puncto donationis, & promissionis acceptata acquiratur.

§. II.

An bona, quæ tecum religioni detulisti, possis deferre religioni posteriori assumptæ.

SUMMARIUM.

1. Distinguitur duplex modus, quo bona religioni deferri possunt.
2. Bona delata religioni in consequentiam, alij affirmant te posse deferre, alij sub quadam limitatione.
3. Tenendum est deferri non posse.
4. Fit satis fundamentis contrarie sententia oppositis.
5. Bona ex donatione priori religioni acquisita plures censentur secundum transferri.
6. Sub distinctione respondetur.
7. Fit satis fundamentis n. 5. adductis.

Dupliciter hæc bona priori religioni potuisti deferre, vel ex dispositione iuris, quo statutum est omnia bona religiosi simul cum persona in monasterium transferri, vel ex donatione, aut testamento condito. De utroque modo translationis est specialis difficultas, an possis ea sic priori religioni tradita in posteriorem assumptam transferre.

1. De primo modo translationis, qui est in consequentiam personæ, est triplex sententia probabilis. Prima concedit omnia transferri: sic Glossæ, quod à 10 in fine. De cleric. coniugat. & ibi Card. n. v. c. opposit. 4. Nata cons. 180. n. 8. Menoch. lib. 2. de arbitr. cent. 5. c. 436. à n. 13. & alij relati à Sanch. lib. 7. sum. c. 32. n. 4. Mouentur primo, quia sic translata in consequentiam personæ, cum translatione personæ debent transferri, ut potest accessio. 2. secundo: transferuntur priori religioni, ut ex illis religiosi alimenta concedantur: at religio, ex qua religiosus est translatus non tenetur post translationem alimenta subministrare, sed eam obligationem suscepit religio in quam de nouo transferitur. Ergo huic religioni debent bona concedi, & à priori auferri. Tertio, quia spes succedendi parentibus priori monasterio quesita transit cum religioso ad posteriorem monasterium, vel ad Episcopatum assumptum, ut expresse deciditur c. statum. 18. q. 1. ibi, monachus factus Episcopus velut legitimus hæres paternam sibi hereditatem postea iure vendicandi potestatem habeat. Ergo idem est dicendum de aliis iuribus, & actionibus. Quarto, si horum bonorum translatio denegatur, impedimentum apponitur religioso, ne strictiorem religionem assumat, à qua alimenta postulat nullo subsidio concessio. Ne igitur hæc via professioni impediatur, bona in priorem religionem translata, transferenda sunt in posteriorem.

Secunda sententia præcedenter limitat asserens sic prædicta bona quoad vsumfructum transferri tantum, non quoad proprietatem, quia ea translatione, facta cessant inconuenientia nuper proposita; siquidem posteriori religioni alimenta subministrantur. Sic Host. in sum. tit. de clericis coniugatis circa finem, vel. si cum licentia. Mendos. in praxi signatur. gratis. §. translat. circa finem, vel. sed quero. Man. q. reg. tit. 3. q. 2. art. 27. & alij relati à Sanch. d. c. 32. n. 7. Sublimant alij, ut intelligatur, quando secundum monasterium est mortis, sic Men. conf. 193. n. 2. vol. 2. Alij ne totus vsumfructus bonorum concedatur, sed ea pars, quæ alimentis religiosi sufficiens fuerit, quia ea solum concessa monasterium non grauabitur religioso.

3. Tertia sententia, quæ omnino sustinenda est, affirmat nulla bona, quæ tecum priori religioni detulisti in sequentem transferri: sic post alios antiquiores docuerunt Nau. tom. 4. de Regul. n. 14. vel. 11. Mol. tit. 1. de inst. disp. 140. vel. quando religiosus Azor. 1. inst. moral. lib. 12. c. 15. q. 3. & c. 16. q. 8. Sanc. l. 7. sum. c. 32. n. 8. Suar. 1. 4. de relig. rr. 8. lib. 3. c. 14. n. 5. & alij plures apud ipsos. Et videtur decidi in Auth. de Monach. §. si vero, ibi, si vero relinquens monasterium in quo conuersionem habuerit, ad aliud transeat, etiam si quidem eius substantia maneat, &c. vindicetur à priori monasterio, ubi abrenunciatis hanc reliquit. Ratio autem ea est, quia esto illa bona in consequentiam personæ monasterio translata sint; at sunt absolute translata absque vlla dependentia, seu conditione, quod in illo monasterio religiosus perseverauerit. Quis enim talem dependentiam, aut conditionem apposuit, cum in iure nullum fundamentum habeat? Neque enim ex eo, quod ius permittat religioso transitum ad strictiorem religionem, inferri potest concedere translationem bonorum, quæ sunt priori religioni quesita, cum prior religio parata sit religiosum tenere, illumque alere. Adde illa bona in religionem transferri per modum cuiusdam liberalis elemosinæ absque vno onere, & obligatione alimentorum religioni impositis. Non enim religio ob bona accepta obligatur religiosum alere, sed ob professionem; alias strictius obligaretur alere religiosum plura bona secum deferentem religioni, quam religiosum, qui nulla bona detulit, quod non est concedendum, cum hæc obligatio non ex bonis acceptis, sed ex professione religiosa, quæ omnibus communis est, oriatur. Ex qua ratione constat aduersus secundam sententiam priorem religionem non solum obligatam non esse bona religiosi professionem quesita concedere posteriori religioni quoad proprietatem, sed neque quoad vsumfructum; si quidem translatione facta, & priori professione extincta cessat in priori religione obligatio religiosum alendi, quæ solum ex professione oriebatur, & succedit secunda religio in eam obligationem. Adde vsumfructum semper comitari proprietatem, dum aliud expresse cautum non est, quod in præsentem non reperitur.

4. Fundamenta duplicis sententiæ oppositæ non videntur. Ad primum prima concedo bona in consequentiam personæ transferri, sed non dependentem ab illius in religione perseverantia, quam ius semper præsumit. Ad secundum nego bona transferri, ut religiosus ex illis alatur, sed potius ut religio habeat, vnde omnes alere possit. Deinde esto bona transferrentur, ut religiosus ex illis alimenta susceperet, subintelligendum est, dum in ea religione perseverat, secus si illam deserit. Ad tertium concedo, spem illam succedendi parentibus, quia personæ religiosi inhæret, in sequentem religionem transferri, secus de aliis bonis in religionem translatis. Neque obest paupertati, quod spes illa religiosi inhæret, cum non sit, ut ipse mortuo parente succedat, sed ut nomine ipsius succedat religio. Adde illum casum hereditatis à communi regula negante translationem bonorum esse exceptum; ac proinde sumat regulam in aliis bonis non exceptis. Ad vltimum nego impediri transitum religionis strictioris; eo quod religioso denegetur bonorum priori religioni quesitorum translatio. Nam religio præcipue strictior, quæque maiorem puritatem, & à temporalibus independentiam sectatur non debet in admittendis hæc subsidia temporalia querere. Quod si aliquando ob inopiam quæret, non tenetur prior religio ad tollendum hoc impedimentum sua bona erogare, ut bene notauit Suar. tit. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. c. 14. n. 14. sine.

5. Maior dubitatio est de bonis, quæ in priorem religionem translata sunt ex liberali tua donatione. Hæc enim videris religioni priori donasse, eo quod existimasti in ea perpetuo victurum. Cum ergo hic finis licite cesset translatione in aliam religionem, vel Episcopatum, reuocari debet donatio. Et confirmari potest ex monialium dotibus, quæ monasterio in alimenta perpetua monialium conceduntur. Si ergo monialis in aliud monasterium transferatur, cessat occasio, & finis, ob quem dos priori monasterio concessa fuit. Debet ergo simul cum moniali in aliud monasterium, quod obligationem alimentorum suscipit transferri. Deinde dissoluto matrimonio professione religionis, vel ex dispensatione Pontificis dos redditur sponsæ. Ergo dissoluta priori professione dos monialis reddenda est, ut posteriori monasterio cõcedatur; Et ita sustinent Abbates, quod à te, n. vlt. de cleric. coniugat. Rosella verbo religio, 4. n. 11. Bart. Socin. conf. 22. n. 1. vol. 2. Redoan. de spoliis Eccles. q. 8. in princ. n. 79. & 80. Nic. de Vvald. de successione ab intestat. 2. p. n. vlt. Tapia aurb. ingressi, verbo sua, c. 6. n. 10. C. de Sac. Eccles.

6. Sed in hac re distinctione vtendum est iuxta duplicem modum donationis: si enim illa bona donasti religioni sub ea conditione expressa, quod si aliquando contigerit te ad aliam religionem migrare, bona illa in sequentem religionem transferantur, non est dubium, te in eam translato, & bona transferri. Neque hoc est inconueniens, cum ea bona non fuerint priori religioni plene acquisita, sed dependentem à tua in illa perseverantia: sic Suar. tit. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 14. num. 17. Quod si absque hac expressa conditione donasti, censendus es absolute

absolutè donasse, sicuti si donatio facta esset pauperibus vel hospitali. Unde sicut pauperes, vel hospitali obligati non essent tibi nutriendi religionem bona accepta reddere, neque etiam prior religio obligari debet. Hanc enim obligationem contrahere potest prior religio, cum ex conditione perseuerantia imbibita in donatione, tum ex alimentis tibi debitis. At nullum est fundamentum, quod in illa absoluta donatione conditio perseuerantia imbibatur: cum semper ius præsumat te religionem amplecti animo firmo, & constanti in ea perpetuo manendi. Ex occasione item alimentorum obligatio te alendi prior religioni esse non potest, siquidem secunda religio ob professionem in ea factam hanc obligationem subiit; ei enim inferuis, & acquiris, quid mirum si te alat?

7. Neque obstant argumenta contraria num. præced. allata. Ad primum concedo te illam bonorum donationem fecisse prior religioni, quia existimasti in ea perpetuè victurum, quod verum semper est; tamen postea religionem deseras; ab hac enim desertione non pendet donatio illa absoluta, quæ suum effectum habuit. Ad confirmationem admitto, moniales dotem monasterio concedere in sui alimenta. Ex quo ad summum inferitur monasterium obligatum esse moniales alere, dum ibi perseuerat; non tamen inde inferitur, quod volentem inde exire, & in aliud monasterium ingredi, teneatur eam ibi alere, seu dotare. Non enim sub hac conditione dos à priori monasterio accepta est. Quare si secundum monasterium eam indotatam recipit, sibi imputet, neque ob id prior monasterio esse onus alimentorum imponendum. At si inuoluntariè admitteret superior cogens ad hanc admissionem, simul etiam de dote providere debeat: sic tradit Nauar. *comm. 4. v. 24. vers. undecimo, de Regularib.* Man. Rodrig. *quest. regular. tit. 2. q. 79. art. 2.* Sanch. lib. 7. *summ. c. 32. n. 12.* Suar. *tit. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. c. 14. n. 15.* Ad vltimum dico esse longè disparem rationem de matrimonio carnali, & spiritali per professionem: nam matrimonio carnali tato dissoluto ob ingressum religionis, vel Pontificis dispensationem, redditur sponsæ dos; quia illius dominium semper retinet; at in matrimonio spiritali cum Christo per professionem contracto, dotis dominium amittit, & in religionem translatur; non igitur ei debet reddi.

PUNCTVM XVIII.

An religio teneatur alere religiosum expulsum, fugi-
tium, vel reclusum aliena religione.

SVMMARIVM.

1. Iustus expulsum non tenetur alere.
2. Bona donata Societati non tenetur Societas expulsis reddere.
3. Fugitiuus tenetur per se religio alere, per accidens excusatur.
4. Reclusi in aliena religione à propria sunt alendi.
5. Apponitur limitatio, nisi vitium sit monasterio, sed non est omnino certa.

1. Facilis est horum decisio; si religiosus iuste expulsus est, eo ipso excluditur à religionis cura, & potestates ac prouide religionis alimenta percipere non debet. Suar. *tit. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. c. 14. n. 12.* Quod à fortiori procedit in religiosi Societatis Iesu non professus, qui à religione dimissi à votis omnino absoluntur, & seculares fiunt, ac si nunquam Societatem ingressi fuissent. Hos enim nullatenus Societas alere tenetur.

2. Solum est aliquod dubium, an si aliqua bona societati donarunt, ea sint illis reddenda. Sed huic dubitationi disputatione præcedenti satis fecimus negantes ex rigore iustitiæ eis aliqua bona debere reddi; quia ea societati absolutè donarunt, & absque vlla recuperationis spe, sicuti si hospitali, aliisque pauperibus donationem fecissent. Hic enim modus donationis absolutæ constitutionibus est conformis, vt constat ex *exam. gener. c. 3.* Præterea religiosus conuenientior est, ne liberius viuant sperantes non esse à societate dimittendos ob non dimittenda bona concessa, vel minus timentes dimitti. Deinde religioni maxime expedit, vt sic liberius possit dycolos dimittere. Verum esto ita sit; at ex æquitate societates aliqua bona accepta dimissis concedit, præcipue cum illis indigent ad sui sustentationem; neque illa concessio censenda est bonorum Ecclesiasticorum alienatio; eo quod à principio ea conditione illa bona accepta fuerunt, vt possent societates, si expedire iudicaret, ea omnia, vel illorum partem religioso dimisso concedere, prout hæc omnia latius tradit Suar. *tit. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. c. 14. à n. 21. vsque in finem.*

3. Fugitiuus vero religiosus per se religio alere tenetur, quia sub eius cura, & potestate existunt; at excusatur ob eorum malitiam; nam cum ipsi potestatem religionis fugiant, alimentis sedunt. Neque in hoc est aliqua difficultas.

4. De reclusis autem, seu in alienam religionem ad penitentiam translatis, communis est doctorum sententia alendos esse à proprio monasterio, vel religione. Tum quia illius sunt membra. Tum quia non est æquum alienum monasterium, vel religionem grauari ob religiosi sibi non competenti dedita. sic tradunt Glossa in *c. si quis rapuerit, 16. q. 6. verbo castiori per Text. ibid. Sylu. verbo apostasia, q. 9. num. 12. & verbo religio, 4. q. 10. Cou. cap. 1. n. 20. de testamentis. Mol. 1. 1. de iust. disp. 140. vel. quando relig. Azor. 1. 1. instit. moral. lib. 2. c. 1. quest. 3. Manuel. quest. regul. 1. 3. quest. 1. art. 1. Sanch. allis relatis lib. 7. sum. c. 32. n. 46. Suar. 1. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 14. num. 11.*

5. Limitat autem Sanch. dicto loco, ne procedat hæc obligatio, si reclusus vitiosus est monasterio, ita vt eius obsequia alimentis æqualeant. Sed non caret difficultate hæc limitatio; eo quod secundum monasterium non tenetur ea obsequia loco alimentorum acceptare.

PUNCTVM XIX.

Cui acquirit religiosus reclusus, fugitiuus, reclusus,
Episcopus factus, vel beneficiarius?

SVMMARIVM.

1. In religioso acquisitione spectanda est religionis consuetudo.
2. Reclusus ad penitentiam in aliena religione seu monasterio, non ei, sed proprio acquirit.
3. Fugitiuus sua religioni acquirit, quid si aliam ingrediatur?
4. Fugitiuus factus Episcopus absque dispensatione sua Ecclesia acquirit ex Episcopatu, secus ex alio rit.
5. De cieto proponitur difficultas, cui acquirit.
6. Si iniuste expulsus sit, acquirit religioni.
7. Idem est si iuste, & pro limitato tempore expulsus sit, secus si in perpetuum, cui in eo casu acquirit.
8. Liberam illorum bonorum administrationem habes quamuis testari non possis.
9. Si expendas in illicita, valeat distributio ex sententia Molinæ & Lessij. Sed oppositum est verius.
10. Dominium bonorum, que acquisita sunt post assumptionem Episcopatus, vel beneficii cedunt Ecclesie.
11. Secus si ad hos status translatus non sit.
12. Satis sit fundamentis adductis, n. 7.
13. Religiosus Episcopus sua Ecclesia acquirit, sua aucto, sua successione.
14. Extenditur doctrina, esse ex religione Minorum sit Episcopus. Deinde ad Episcopatum titulum: Item ad Episcopatum, cui non in titulum, sed in commendam Ecclesia commissa est.
15. De religioso beneficiario ceteri acquirit statuitur communis sententia.
16. Non caret probabilitate omnia acquisita durante beneficio cedere Ecclesie.
17. Quid dicendum de religioso promotio ad priuatum amabiliter?
18. Proponitur difficultas, an possit ex uno Episcopatu, vel beneficio ad aliud translatus religiosus secum adferre fructus collectos, qui supersunt ex prioro beneficio?
19. Verius est deserre posse.
20. Quid in hac parte statuerit Pius IV.
21. Quid Greg. XIII.

1. Regula est religiosum non sibi, sed suæ religioni acquirere. Sed an toti religioni acquirit, an conuentui, in quo professionem emisit, & cuius filius dicitur esse? Spectanda est religionis consuetudo, quæ pro qualitate bonorum etiam in eadem religione diuersa esse solet vt bene allis relatis docet Sanch. lib. 7. sum. c. 32. n. 53. De recluso in aliena religione, fugitiuo, cieto, Episc. facto, vel beneficiario est aliquis difficultas, cui acquirit?

2. Et quidem reclusum in aliena religione, seu monasterio ad penitentiam acquirere ei religioni, in qua commoratur docent Man. Rodrig. 1. 3. q. reg. q. 5. art. 5. cuius sententia approbavit Tap. Auth. *ingressi, C. de sacros. Eccl. verbo sua, c. 6. n. 33.* Idem quoad vsum fructuum, & quoad proprietatem, si prior religio aliqua bona religiosi habeat. Mouetur ex *hij. monach. religio, in fin. Auth. de Sanctiss. Episc.* vbi id expressè decideri videtur. Verum ab hac sententia omnino recedendum est, & affirmandum illum religiosum suæ religioni, vel monasterio acquirere; quia sola professio acquisitionem religioni concedit, non reclusio. Neque contrarium dicitur, in *hij. monach. sequitur enim eo casu, quo reclusus professionem in secunda religione faceret; vel dici potest, religiosum sic reclusum secundæ religioni acquirere ex bonis sibi obuentibus, que necessitas*